อารมณ์ขันในรายการเทยเที่ยวไทย
The Humor in TOEY-TIEW-THAI

ศศิวิมล สงวนพงษ์[1] / สุนทรี โชติดิลก[2]
Sasiwimol Sanguanpong[1] / Suntaree Chotidilok[2]

[1] นักศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
[1] Master Student of Arts Program in Thai for Career Development, Faculty of Arts, Silapakorn University
[2] อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
[2] Dr., Advisor, Thai for Career Development, Faculty of Arts, Silapakorn University,
Corresponding author Email: m.mmaysasii@hotmail.com
(Received: January 8, 2021; Revised : March 10; Accepted : May 10, 2021)

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” โดยคัดเลือกเฉพาะตอนที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องวัน (ONE HD 31) ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายนพ.ศ. 2561 เท่านั้น มีทั้งหมดจำนวน 13 ตอน ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า กลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขันพบทั้งหมด 44 ครั้ง สามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) การปนภาษา พบ 3 ครั้ง 2) การใช้คำพ้อง พบ 17 ครั้ง 3) การใช้คำผวน พบ 10 ครั้ง 4) การใช้คำภาษาถิ่น พบ 13 ครั้ง และ 5) การใช้คำสองแง่สองง่าม พบ 1 ครั้ง อย่างไรก็ตาม การใช้คำพ้องถือเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายมากที่สุด จะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินรายการได้ใช้วิธีการสื่อสารทางภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันผ่านการสอดแทรกมุกตลก

คำสำคัญ : การใช้คำ อารมณ์ขัน รายการเทยเที่ยวไทย

Abstract

This article was a part of the independent study, Thai for Career Development, department of Thai, Graduated School, Silpakorn University. The purpose of this study was to study the strategy to create the language for the humor in Thai television program named Toey-Tiew-Thai, especially the episode was broadcasted on ONE HD 31 channel since September to December in 2018. There were 13 episodes. The analysis results showed that the strategy of

using words for humor creation found 44 times. They could be categorized as follows; 1) mixing language found 3 times, 2) synonyms found 17 times, 3) spoonerism found 10 times, 4) dialect found 13 times, and 5) equivocation found 1 time. However, synonyms was the most apparent strategy to use and this result was harmonized with the theory of relaxation. This study could conclude that the communication methods of moderators used the language to interpolate into the jokes for humor.

Keywords: Word using, Humor, Television program "TOEY-TIEW-THAI"

บทนำ

คนไทยในสังคมปัจจุบันต้องประสบปัญหาภาวะความเครียดที่มาจากการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังที่วิลาศ มณีวัต (2516: 16) ได้กล่าวว่าโดยพื้นฐานลักษณะนิสัยของคนไทยและชาติไทยนั้นสามารถอธิบายได้โดยใช้คำเพียงคำเดียว คือ สนุก (Sanuk) ดังนั้นไม่ว่าคนไทยจะประสบภาวะวิกฤตเช่นไรก็ตาม คนไทยก็ยังสามารถยิ้มได้เสมอ ดังที่สุพัตรา สุภาพ (2518: 10) ได้กล่าวว่า "คนไทยไม่ว่าจะมั่งมีหรือยากจนจะมีรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าเสมอ จนชาวต่างชาติขนานนามว่า ดินแดนแห่งรอยยิ้ม (Land of smile) การยิ้มจึงเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งของคนไทย (Way of life) ที่ปฏิบัติกันมาจนเกิดเป็นความเคยชินและติดเป็นนิสัย และกลายเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติกันเป็นวัฒนธรรม" จากนิสัยรักสนุกนี้พบว่า ไม่ว่าจะสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ความสนุกสนานมักจะแฝงอยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตเสมอ ด้วยเหตุเพราะคนไทยต้องประสบพบเจอกับสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความเครียด ความวุ่นวายในสังคม บางครั้งการมีอารมณ์ขันมักจะแฝงอยู่ในรูปแบบของการเสียดสีเหน็บแนม เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลายขึ้น

อารมณ์ขันถือเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับโดยทั่วกันว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะอารมณ์ขันถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยบำบัดความเครียดได้อย่างดี โดยในวงการแพทย์มีการยืนยันว่า เสียงหัวเราะเป็นยารักษาโรค เพราะการหัวเราะมีผลต่อกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันและลดฮอร์โมนที่มีผลต่อความเครียด โดยมีข้อมูลจากคณะวิจัยมหาวิทยาลัยแมรี่แลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ทำการทดสอบระบบการสูบฉีดของโลหิตจากอาสาสมัครหนุ่มสาวที่มีสุขภาพดีและแข็งแรง ทดสอบโดยการดูภาพยนตร์เศร้าและภาพยนตร์ตลกขบขัน ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครที่ดูภาพยนตร์ตลกขบขันมีโลหิตที่สูบฉีด ไหลเวียนได้ดีเท่ากับผู้ที่ได้รับการประทานยาช่วยลดไขมันในหลอดเลือด (กระดานสุขภาพ, 2549: 6) อันธิยา หล่อเรืองศิลป์ (2549: 5) ได้กล่าวว่า "ปัจจุบันในต่างประเทศมีโครงการภาพยนตร์บำบัด (Cinema therapy) ภาพยนตร์ตลกเป็นหนึ่งในเครื่องมือทรงพลังที่ถูกนำมาใช้กระตุ้นการหัวเราะ อาจกล่าวได้ว่าการเสพเรื่องตลก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสื่อภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ นั้นก็มีประโยชน์ต่อผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นรายการโทรทัศน์ที่มีกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันจากการใช้ภาษา ผู้ชมย่อมได้ประโยชน์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางอารมณ์ ความรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์"

สังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมในความสนุกสนานรื่นเริง จึงทำให้อารมณ์ขันนั้นเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของคนไทย คนไทยสามารถสร้างสรรค์อารมณ์ขันได้อย่างมีชั้นเชิงซึ่งเป็นผลผลิตทางความคิดที่สะท้อนมาจากความเป็นท้องถิ่น โดยสังเกตได้จากผลงานทางด้านวรรณศิลป์ คีตศิลป์ จิตกรรม ประติมากรรม ศิลปะการแสดง ตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณี และคำพูดคำจาในชีวิตประจำวันที่มักสอดแทรกอารมณ์ขันอยู่เสมอ นอกจากนี้หากพิจารณาบริบททางการสรรสร้างงานบันเทิงผ่านเทคโนโลยีในปัจจุบัน ก็จะพบว่ารายการ

โทรทัศน์ประเภทรายการตลกได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง มีการสอดแทรกการแสดงตลกในรายการต่าง ๆ หลายรายการโดยใช้นักแสดงตลกมาทำหน้าที่พิธีกรประจำรายการ เป็นนักแสดงในบางช่วงของรายการเป็นกรรมการตัดสิน รวมถึงเป็นตัวละครสำคัญในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าอารมณ์ขันเป็นศิลปะและภูมิปัญญาที่สามารถสะท้อนธรรมชาติของคนไทยและสังคมไทยในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี (ปวริส มินา, 2561: 2301-2302)

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2537: 3) ได้กล่าวถึงความนิยมของคนไทยที่มีต่ออารมณ์ขัน สามารถสรุปได้ว่าอารมณ์ขันของคนไทยสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันทั้งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ในอดีตนั้นเคยมีรายการ “ขำขัน” ที่ออกอากาศทางวิทยุจนเป็นที่นิยมของคนไทยเกือบทุกคน ปัจจุบันความนิยมต่ออารมณ์ขันของคนไทยมีแพร่หลายมากขึ้นโดยเฉพาะรายการโทรทัศน์ที่ถือเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เข้าถึงมวลชนกลุ่มใหญ่ในสังคมได้อย่างสะดวกง่ายดาย สมรรถภาพของรายการโทรทัศน์ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงถือเป็นตัวกระตุ้นผู้ชมให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดเสมือนเป็นสื่อส่วนตัว ดังนั้นโทรทัศน์หรือรายการโทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์เป็นอย่างมาก

การนำภาษามาเป็นเครื่องมือในการสร้างอารมณ์ขันนับเป็นการต่อยอดและส่งเสริมภาษาไทยให้เจริญงอกงามทางวัฒนธรรมอย่างมีศิลปะเฉพาะตัวอย่างหนึ่ง เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างภาษาขึ้น และภาษาเองก็มีบทบาทในการพัฒนามนุษย์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ ดังที่แสงสุรีย์ สำอางกูล (2531: 54-55) กล่าวถึง ประโยชน์ของภาษาในแง่สังคมและบุคคลไว้ว่า “ภาษาช่วยให้คนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกและอารมณ์ต่อกันได้อย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง ภาษาช่วยให้คนมีความคิดที่เป็นระบบมากขึ้น ช่วยระบายความเครียด ความอึดอัดคับข้องใจ และที่สำคัญภาษาเป็นสื่อที่มนุษย์ใช้ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์”

รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันมีมากมายหลายรายการแต่รายการที่สร้างความขบขันและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก รายการหนึ่งคือ “เทยเที่ยวไทย” จัดเป็นรายการโทรทัศน์ประเภทท่องเที่ยวที่ดำเนินรายการโดยพิธีกรเพศที่สาม ได้แก่ กิติพัทธ์ ชลารักษ์ (กอล์ฟ) ทัชชกร บุญลัภยานันท์ (ก็อตจิ) และ วัชระ สุขชุม (เจนนี่ ปาหนัน) ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 23.15 น. ทางช่องวัน และอัปโหลดวิดีโอลง YouTube ทางช่อง GMMTV ทุกวันอาทิตย์ และทางช่อง LINE TV ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้รายการเทยเที่ยวไทยนั้นมีลักษณะที่เฉพาะตัว ประกอบกับเทยเที่ยวไทย มีการออกอากาศทางโทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ หลายช่องทางจึงทำให้เทยเที่ยวไทยเป็นรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมและมียอดจำนวนเข้าชมเป็นจำนวนมาก รายการเทยเที่ยวไทยเป็นรายการที่ผู้ดำเนินรายการจะพาผู้ชมเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเน้นสถานที่ภายในประเทศไทยพร้อมแฝงไปด้วยสาระข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ รวมถึงเกร็ดความรู้จากพิธีกรทั้งสามคน นอกจากความรู้ที่จะได้รับจากรายการนี้แล้ว ยังมีจุดเด่นที่สำคัญของรายการคือ การนำเสนอรายการที่เน้นความบันเทิงโดยวิธีการสื่อสารทางภาษาที่สร้างสรรค์ของผู้ดำเนินรายการผ่านการสอดแทรกมุกตลกและแสดงปฏิภาณไหวพริบทางการใช้ภาษาของผู้ดำเนินรายการที่โต้ตอบการสนทนาได้อย่างฉับไว ถือเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ได้อย่างลงตัว ดังที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2536: 13) ได้กล่าวว่า “เสียงหัวเราะและอารมณ์ขันเป็นสิ่งที่สอดแทรกอยู่ในอณูของชีวิตประจำวันของคนทุกกลุ่มและทุกชนชาติ การที่เสียงหัวเราะและอารมณ์ขันเป็นสิ่งที่มีการถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งอย่างไม่ขาดสาย และมีการนำเสนอรูปแบบใหม่ๆ ผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าอารมณ์ขันมีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคม” ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับผลสรุปเกี่ยวกับสื่อวิทยุโทรทัศน์ของสำนักวิจัยมติชนที่ได้ระบุไว้ว่า “รายการโทรทัศน์ที่ถือว่าเป็นรายการที่ดีจะต้องมีตลกสอดแทรกอยู่เสมอจนเป็นคำพูดติดปากในวงการบันเทิงว่ารายการฮิตต้องติดตลก”

จากเหตุผลที่กล่าวในข้างต้นทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษากลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขันในรายการ “เทยเที่ยวไทย” เพราะนอกจากจะเป็นการศึกษาศิลปะของการใช้คำที่ผู้ดำเนินรายการใช้ผ่านตัวภาษาในการถ่ายทอดอารมณ์ขันผ่านสื่อที่เข้าถึงมนุษย์ได้โดยง่ายแล้ว ยังทำให้ทราบถึงและเจตนาทางความคิดหรือความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อความที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษากลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ในรายการ “เทยเที่ยวไทย”

ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” โดยใช้กรอบทฤษฎีของเอลเมอร์ เอ็ม บลิสเตน (Elmer M. Blistein) ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้คัดเลือกกลุ่มข้อมูลที่จะนำมาศึกษาแบบเจาะจง โดยการคัดเลือกเฉพาะตอนที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องวัน (ONE HD 31) ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 เท่านั้น มีทั้งหมดจำนวน 13 ตอน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง อารมณ์ขันในรายการ “เทยเที่ยวไทย” ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขันในรายการ “เทยเที่ยวไทย” โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากสื่อและศึกษาข้อมูลทางหลักภาษา พร้อมใช้เอกสารประกอบการวิเคราะห์ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สำรวจข้อมูลของรายการ “เทยเที่ยวไทย” โดยการคัดเลือกข้อมูลที่มีการแข่งขัน Wanna Be Contest 2018 ในตอนดังกล่าวเป็นตอนที่มีความพิเศษและมีความแตกต่างจากตอนอื่น ๆ ที่ออกอากาศทั้งหมด เพราะตอนดังกล่าวเป็นตอนที่มีการแข่งขัน Wanna Be Contest ในช่วง Wanna Be on Top โดยช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่มีการประกวดแข่งขันของผู้เข้าแข่งขันที่จะต้องออกแบบเสื้อผ้าให้กับผู้ดำเนินรายการแต่ละคนในแต่ละสัปดาห์ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าแข่งขันต่อผู้ดำเนินรายการแต่ละคน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการจำกัดขอบเขตข้อมูลที่จะศึกษาวิเคราะห์ พร้อมทั้งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายการ “เทยเที่ยวไทย” ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องวัน (ONE HD 31) ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายนพ.ศ. 2561 เท่านั้น มีทั้งหมดจำนวน 13 ตอน

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ตามระยะเวลาและขอบเขตข้อมูลที่กำหนดจากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ http://www.youtube.com โดยข้อมูลที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้บันทึกจากบทสนทนาของผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการ วิทยากร และแขกรับเชิญ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบรายการ ผู้ศึกษาได้ถ่ายถอดเทปของรายการทั้งหมดมาเป็นตัวอักษรด้วยตนเอง เพื่อคัดเลือกข้อมูลและคัดเฉพาะข้อมูลที่เป็นบทสนทนาที่สร้างอารมณ์ขัน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดกลุ่มข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการคัดเลือกเฉพาะตอนที่สร้างอารมณ์ขันและเสียงหัวเราะจากผู้ชมและผู้ร่วมรายการ ผู้ศึกษาได้แบ่งหมวดหมู่ของกลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขันที่พบในรายการเทยเที่ยวไทย สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

4.1 การปนภาษา

4.2 การใช้คำพ้อง

4.3 การใช้คำผวน

4.4 การใช้คำภาษาถิ่น

4.5 การใช้คำสองแง่สองง่าม

ขั้นตอนที่ 5 การเรียบเรียงข้อมูลผลการวิเคราะห์

เมื่อคัดแยกกลุ่มข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่จัดกลุ่มมาวิเคราะห์ กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันโดยใช้กรอบทฤษฎีของเอลเมอร์ เอ็ม บลิสเตน (Elmer M. Blistein, 1978 อ้างถึงใน วรพร อินทเชื้อ, 2526)

วรพร อินทเชื้อ (2526) ได้สรุปทฤษฎีอารมณ์ขันของเอลเมอร์ เอ็ม บลิสเตน (Elmer M. Blistein, 1978) นักวิชาการชาวตะวันตก โดยแบ่งทฤษฎีอารมณ์ขันออกเป็น 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีกลุ่มความเหนือกว่าและการทำให้ต่ำต้อยกว่า (Superiority and Degradation) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุดและยังใช้มาจนปัจจุบัน โดยถือว่าผู้หัวเราะจะมีความรู้สึกว่าตนเองอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่า สิ่งที่นำมาหัวเราะจะอยู่ในตำแหน่งที่ได้รับการดูหมิ่น เหยียดหยาม นักทฤษฎีในกลุ่มนี้มีหลายคนเริ่มตั้งแต่พลาโต (Plato) พลาโตเชื่อว่าคนเรานั้นจะหัวเราะเยาะสิ่งที่เหลวไหลไร้สาระและสิ่งที่ไม่เข้าเรื่องเข้าราว อริสโตเติล (Aristotle) ก็เช่นกัน เขาเชื่อว่าความขบขันมากจากความเหลวไหล ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความน่าชังและความเหลวไหลนี้อาจนิยามได้ว่าเป็นความผิดพลาดหรือความผิดปกติของรูปลักษณะประการหนึ่ง

2. ทฤษฎีกลุ่มความไปด้วยกันไม่ได้ ความคับข้องใจจากความผิดหวังในสิ่งที่คาดหวัง และความเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้ (Incongruity Frustration of expectation and dissociation) ทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง แม้จะไม่ยั่งยืนเท่าทฤษฎีแรก นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ ได้แก่ เซอร์ ฟิลลิป ซิดนีย์ (Sir Philip Sidney) กวีชาวอังกฤษ ที่มีความเชื่อในความไปด้วยกันไม่ได้ เขากล่าวว่า ความขบขันมักเกิดจากสิ่งไม่ได้ผสมผสานกับตัวเรากับธรรมชาติ แบลส ปาสคาล (Blaise Pascal) นักเขียนชาวฝรั่งเศสมีความเชื่อในเรื่องความล้มเหลวในสิ่งที่คาดหวัง โดยเน้นเรื่องความคับข้องใจจากความผิดหวัง เขากล่าวว่า ไม่มีอะไรที่ทำให้คนหัวเราะได้เท่ากับความไม่เหมือนกันระหว่างสิ่งที่เราหวังและสิ่งที่เราประสบจริง ส่วน อิมมานูแอล ค้านท์ (Immanuel Kant) นักปราชญ์ชาวปรัสเซียน ได้เห็นด้วยกับ ปาสคาล ที่ว่าการหัวเราะนั้นมาจากการที่สิ่งที่เราคิดว่าจะเกิดขึ้นนั้นกลับกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน

3. ทฤษฎีการผ่อนคลายจากความตึงเครียดและการหลุดพ้นจากการไม่กล้าแสดงออก (Relief of Tension and Release from Inhabitation) ผู้ที่มีความคิดตรงกับทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ชาร์ล เบอร์นาร์ด เรโนเวียร์ (Charles Bernard Renouvier) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) และ ออกุสต์ เพนจอน (Auguste Penjon) ทั้งสี่คนนี้เชื่อว่า การหัวเราะเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่าความพยายามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้สิ้นสุดลงแล้วด้วยความสำเร็จ เพนจอน ได้ยกอุปมาอุปไมยไว้ว่า ยิ้มที่เกิดขึ้นเมื่อใครสักคนพบเจอเพื่อนฝูง แล้วทักทายกันด้วยถ้อยคี่แสดงถึงความชอบพอกัน หรือยิ้มทักทายแทนคำพูด กับยิ้มของายคนหนึ่งที่ยิ้มเมื่องานหนักของเขาเสร็จสิ้นลงแล้ว ต่างเป็นสัญญาณธรรมชาติที่แสดงถึงความเป็นอิสระมากขึ้น

เช่นเดียวกัน ส่วน ดิวอี้ ก็ได้เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวที่ว่า ยิ้มนั้นแสดงให้เห็นว่าความพยายามได้เสร็จสิ้นลง และการหัวเราะเป็นสัญลักษณ์ของความโล่งใจ (วรพร อินทเชื้อ, 2526 : 52)

ขั้นตอนที่ 6 สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

กลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน คำถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาษาและเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารมายังผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารแต่ละคนจะมีเทคนิคและความสามารถในการใช้คำเพื่อสื่อให้ผู้รับสารได้รับสารได้ตามความต้องการของตนเองแตกต่างกันไป ถ้าหากผู้ส่งสารใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังจะสื่อสาร อาจจะทำให้ผู้รับสารรับสารได้ยากลำบาก ดังนั้น ผู้ส่งสารจำเป็นที่จะต้องใช้กลวิธีทางภาษาด้านการใช้คำ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจตรงตามความต้องการของผู้ส่งสาร เพราะการใช้คำนอกจากจะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่เขียนแล้วยังช่วยเพิ่มอารมณ์ขันในการรับสารนั้นมากยิ่งขึ้น ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” พบกลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน 4 กลวิธี ได้แก่ 1) การปนภาษา 2) การใช้คำพ้อง สามารถแบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อยคือ การใช้คำพ้องรูป และการใช้คำพ้องเสียง 3) การใช้คำผวน 4) การใช้คำภาษาถิ่น และ 5) การใช้คำสองแง่สองง่าม สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขัน	
การใช้คำ	ความถี่
การปนภาษา	3 ครั้ง
การใช้คำพ้อง	17 ครั้ง
การใช้คำผวน	10 ครั้ง
การใช้คำภาษาถิ่น	13 ครั้ง
การใช้คำสองแง่สองง่าม	1 ครั้ง
รวม	44 ครั้ง

1. การปนภาษา ถือเป็นกลวิธีทางภาษาอย่างหนึ่งที่มักพบในการสร้างอารมณ์ขันในรายการนี้ โดย อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548 : 91) ได้ให้คำนิยามความหมายของ “การปนภาษา”ไว้ว่า “การใช้ภาษาหนึ่งในทุกระดับหรือทุกรูปแบบปนกับอีกภาษาหนึ่งของผู้พูด เช่น การใช้คำ วลี ลักษณะทางเสียง ประโยคหรือข้อความภาษาอังกฤษต่อเนื่องยาว ๆ ปนเข้าไปในการพูดภาษาไทย” เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การปนภาษา”ในความหมายที่แคบลงมาคือหมายถึง เฉพาะการปนในระดับคำหรือสำนวนเท่านั้น ไม่รวมการพูดภาษาอื่นยาว ๆ สลับกันการพูดภาษาอย่างน้อยสองภาษาภายในประโยคเดียวกันซึ่งปรากฏการณ์นั้นจะเรียกว่า การสลับภาษา (code switching) (นภัสสรณ์ นาคแก้ว, 2556 : 5)

ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” พบการใช้คำภาษาต่างประเทศ หรือ การปนภาษา ซึ่งเป็นวิธีการใช้ภาษาอีกวิธีหนึ่งที่ผู้ดำเนินรายการมักนิยมใช้กันมาก ส่วนมากจะเป็นคำภาษาอังกฤษที่ใช้กันทั่วไป โดยนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาใช้แทนภาษาไทยและรูปประโยคยังคงรูปเดิม ซึ่งผู้ชมสามารถเข้าใจความหมายของคำได้โดยง่าย ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการมักจะนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาปนในบทสนทนาของการพูดภาษาไทย เพื่อทำให้

การสนทนานั้นเกิดอารมณ์ขัน และการใช้ภาษาอังกฤษในบางสถานการณ์ก็สามารถทำให้เข้าใจสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อได้มากกว่าภาษาไทย เพราะบางครั้งการเลือกใช้คำนั้นตรง ๆ อาจจะไม่สามารถสร้างอารมณ์ขันได้ดีเท่ากับการเปลี่ยนไปใช้คำในภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 1

กอล์ฟ :	มีกระบวนการเกิดมัมมี่ด้วย
ก็อตจิ :	อืม
กอล์ฟ :	กระบวนการเกิด **mummy (มัมมี่)** คือ เกิดจากอะไรรู้ปะ
ก็อตจิ :	เกิดจากอะไรคะ
กอล์ฟ :	กระบวนการเกิด mummy (มัมมี่) ก็ต้องมี **grand mommy** กับ **granddaddy** ก่อน granddaddy กับ grand mommy เค้าก็...
เจนนี่ :	เย็บกัน
กอล์ฟ :	ก็เป็นกระบวนการเกิดมัมมี่
ก็อตจิ :	อ๋อ ก็เกิดมัมมี่

บทสนทนาในข้างต้นพบการใช้คำภาษาต่างประเทศ อย่างคำว่า **“mummy”** ที่หมายถึง ศพที่ถูกดองเก็บไว้ ตามความเชื่อของประเทศอียิปต์ โดยผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 ได้นำคำว่า **“mummy”** ที่ออกเสียงเหมือนกับว่า **“mommy”** ในภาษาอังกฤษที่มีความหมายว่า “แม่” มาเปลี่ยนความหมาย โดยการนำคำศัพท์ภาษาต่างประเทศ คำว่า “grand” เพิ่มเข้าไปหน้าคำว่า “mommy” จะกลายเป็น “grand mommy” หมายถึง “ย่าหรือยาย” และ “granddaddy” ที่หมายถึง “ปู่หรือตา” เพื่อเน้นความหมายของคำดังกล่าวและให้สอดคล้องกับเรื่องที่ผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 นั้นได้สร้างสถานการณ์ขึ้นก่อนหน้า ซึ่งสถานการณ์ในข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่า ผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 ได้หยิบเอาความรู้ทางด้านภาษามากล่าวพลิกแพลงคำที่ออกเสียงเหมือนกัน โดยสร้างสถานการณ์ขึ้นเพื่อให้ความหมายของคำเดิมนั้นเปลี่ยนไปจากเดิม

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การปนภาษา ในคำว่า “grand” เพิ่มเข้าไปหน้าคำว่า “mommy” และ “daddy” และพบการใช้คำพ้องเสียงของคำว่า “mummy” ให้เป็น “mommy” ในการสร้างสถานการณ์เพื่อให้คำเดิมนั้นมีความหมายที่เปลี่ยนแปลงไป

2. การใช้คำพ้อง หมายถึง คำที่ในภาษาไทยที่มีรูปเหมือนหรือแตกต่างกันมีเสียงเหมือนกัน และมีความหมายแตกต่างกัน ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” พบการใช้คำพ้อง 2 ลักษณะดังนี้

2.1 การใช้คำพ้องรูปพ้องเสียง หมายถึง คำที่ออกเสียงและเขียนเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน ในรายการ “เทยเที่ยวไทย” พบการใช้คำพ้องรูปเพื่อสร้างอารมณ์ขัน โดยการใช้คำที่มีเสียงเหมือนกันมากล่าวพลิกแพลงความหมายให้แตกต่างไปจากความหมายที่ใช้เป็นปกติ ทำให้เกิดการตีความหมายไปคนละทางตามเข้าใจที่ไม่ตรงกัน เป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2

กอล์ฟ :	แสดงความยินดีกับซูซานด้วยนะคะ เป็นผู้ชนะในรอบสาย D
ก็อตจิ :	อ่า
กอล์ฟ :	อธิบายให้ฟังตอนนี้นะคะ เราได้ผู้ชนะจากทั้งหมด 4 สาย A, B, C, D เรียบร้อยแล้ว ในสัปดาห์หน้าจะเป็นรอบของผู้ชนะสาย A ที่จะต้องทำชุดทั้งคอลเลคชั่นให้เราทั้งสามคน

ก็อตจิ :	แต่ไม่ต้องเป็นห่วง นางแบบไม่ได้มีผลทำชุดให้สวย ๆ พอ
กอล์ฟ :	สี่คนที่เหลือเนี่ยจะต้องทำชุดเป็นคอลเลคชั่น แล้วเราค่อยมา **วัด**กันอีกทีว่าใครจะเป็นสองคนที่จะผ่านเข้ารอบสุดท้าย
ก็อตจิ :	ไม่ใช่ เราค่อยมา**วัด**กันอีกที มาเก็บกระดูกเจนนี่
เจนนี่ :	พรุ่งนี้ ตอนนี้เราเผาแล้ว

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 350 : จันทบุรี)

บทสนทนาในข้างต้นเป็นการใช้คำพ้องเสียงของคำว่า **“วัด”** โดยความหมายแรกหมายถึง การแข่งขัน และความหมายที่สองหมายถึง สถานที่ของพระสงฆ์ จะเห็นได้จากประโยคต่อมาที่ว่า “มาเก็บกระดูกเจนนี่” ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่จะต้องทำหลังจากการเผาศพ โดยผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 นำคำว่า “วัด” มาใช้ในการพ้องเสียงของคำดังกล่าวเพื่อพลิกความคาดหมายของเรื่อง อีกทั้งยังเน้นความหมายของคำนั้นให้เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงสัมพันธ์กับบริบทที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนออยู่ สอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่า ผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 นั้นต้องการจะพลิกแพลงความหมายของคำในบริบทของสถานการณ์ที่กำลังสนทนาอยู่ เพื่อสร้างความขบขันให้กับผู้ร่วมรายการ

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การพ้องเสียงของคำว่า “วัด” ที่ใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน และการล้อเลียนเรื่องหน้าตาของผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 ที่เป็น ศพ เพราะต้องเก็บกระดูก ซึ่งเป็นสิ่งต้องต้องกระทำหลังจากการเผาศพ

2.2 การใช้คำพ้องเสียง หมายถึง คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันและมีความหมายต่างกัน รายการ “เทยเที่ยวไทย” พบการใช้คำพ้องเสียงเพื่อสร้างอารมณ์ขัน โดยการใช้คำที่มีเสียงเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน มากล่าวพลิกแพลงความหมายให้แตกต่างไปจากความหมายที่ใช้เป็นปกติ ทำให้เกิดการตีความหมายไปคนละทางตามเข้าใจที่ไม่ตรงกัน เป็นเหตุให้เกิดความเข้าใจผิด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 3

เจนนี่ :	กูเสร็จแล้ว กูไปหา**ย่า**ก่อนนะ พร้อมแล้วจะกลับมาถ่าย
ช่างทำผม :	เปิดไปข้างหลังก็เจอ**หญ้า**
เจนนี่ :	คนละหญ้าอิสัตว์
ก็อตจิ/กอล์ฟ :	(หัวเราะ)
เจนนี่ :	แล้วไม่ใช่ทุ่งหญ้านะ
ก็อตจิ :	อะไร
เจนนี่ :	บอกให้หนูมาทางนี้
กอล์ฟ :	ข้างหลัง
เจนนี่ :	ข้างหลังคือพี่กอล์ฟด้วย

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 354 : พัทลุง)

บทสนทนาในข้างต้นผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 ได้แต่งตัวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงบอกกับผู้ดำเนินรายการและทีมงานว่าตนขอกลับไปหาย่าก่อน ถ้าทุกคนพร้อมเมื่อไหร่จะกลับมาถ่ายรายการ คำว่า **“ย่า”** ของผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 หมายถึง แม่ของพ่อ ช่างทำผมจึงบอกกับผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 ว่าหญ้าอยู่ทางด้านหลัง โดยหมายถึงหญ้าที่เป็นวัชรพืช หรือต้นหญ้า การสนทนาดังกล่าวเป็นการเข้าใจผิดกันระหว่างการสื่อสาร เนื่องจากคำว่า **“ย่า”** และ **“หญ้า”** นั้น ออกเสียงเหมือนกัน ผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 จึงคล่ีคลายสถานการณ์

ด้วยการส่งมุกต่อด้วยการบอกว่า ไม่ใช่ทุ่งหญ้านะ แต่หมายถึง ย่า ที่นั่งอยู่ข้างหลัง ซึ่งหมายถึง ผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 (พี่กอล์ฟ) สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่า ผู้ดำเนินรายการได้พลิกแพลงสถานการณ์ที่เข้าใจผิดกันระหว่างการสื่อสารมาสร้างความขบขัน

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การพ้องเสียงของคำว่า “ย่า” ที่หมายถึง แม่ของพ่อ และคำว่า “หญ้า” ที่หมายถึง พืช ที่ใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน และการล้อเลียนในเรื่องวัยของผู้ดำเนินรายการคนที่ 3 ที่มีอายุมากกว่าคนอื่น ๆ

3. การใช้คำผวน หมายถึง การกลับคำ โดยสลับให้ออกเสียงพยัญชนะและสระตรงกันข้ามกับคำเดิม แต่ยังคงเสียงพยัญชนะไว้ในตำแหน่งเดิม ส่วนเสียงวรรณยุกต์อาจคงเสียงไว้ในตำแหน่งเดิมหรือสลับตำแหน่ง รวมทั้งอาจเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ได้บ้าง คำผวนส่วนใหญ่จะมีเสียงวรรณยุกต์คงอยู่ในตำแหน่งเดิม ทำให้เกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมายเปลี่ยนไปจากคำเดิมถือเป็นลักษณะของภาษาอย่างหนึ่งที่พบมากในภาษาพูด ซึ่งแสดงให้เห็นปฏิภาณไหวพริบของผู้พูดและผู้ฟัง หากผู้ฟังสามารถตีความตามคำผวนได้อย่างรวดเร็วก็แสดงว่ามีความเข้าใจการพลิกแพลงทางภาษาได้ทัดเทียมกับผู้พูด

ตัวอย่างที่ 4

แม่สน :	นี่! อย่าหันตูดไปทางกล้องสิ มันไม่ดี
เจนนี่ :	อ้อ หรอคะ
ก็อตจิ :	เนี่ยเห็นมะ ไม่รู้เรื่องเลยทำทีวีมาตั้งกี่ปีกี่ชาติ
เจนนี่ :	ให้หันตูดไปทางไหน
ก็อตจิ/แม่สน :	**หันตูดให้แดด**
ก็อตจิ :	ทำเสียงจุ๊บ จุ๊บ

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 347 : อ่างทอง)

บทสนทนาในข้างต้นผู้ดำเนินรายการคนที่ 2 ได้นั่งหันหลังให้กับกล้อง ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับแดดจากพระอาทิตย์ส่องลงมาพอดี คุณแม่สนจึงบอกว่า “นี่! อย่าหันตูดไปทางกล้องสิ มันไม่ดี” ผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 จึงพูดว่า **“หันตูดให้แดด”** พร้อมกับทำเสียง “จุ๊บ จุ๊บ” เพื่อเป็นการอธิบายความหมายของสิ่งที่ต้องการจะสื่อ โดยประโยคดังกล่าวเป็นประโยคที่ต้องผวนกลับ จึงจะเข้าใจความหมายของผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 ต้องการจะสื่อบทสนทนาในข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลาย จะเห็นได้จากการกระทำของผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถและไหวพริบทางภาษาของผู้ดำเนินรายการที่รวดเร็วในการโต้ตอบบทสนทนาในสถานการณ์ดังกล่าว

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การผวนคำ โดยการผวนคำกลับจะทำให้ความหมายนั้นมีความหมายเกี่ยวกับเพศ สังเกตได้จากท่าทางของผู้ดำเนินรายการที่แสดงออกมาเพื่อให้ผู้ร่วมรายการเข้าใจในสิ่งที่ผู้ดำเนินรายการจะสื่อ ซึ่งการกระทำดังกล่าวของผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 สร้างความขบขันให้กับผู้ร่วมรายการได้เป็นอย่างมาก

ตัวอย่างที่ 5

กอล์ฟ/ก็อตจิ :	สวัสดีค่ะ
คุณเทวัน (วิทยากร) :	สวนหินนี้จะเป็นคล้าย ๆ สวนหินแห่งจินตนาการนะครับ เราจะมองจินตนาการเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เป็นรูปช้างนะครับ รูปปลานะครับ

ก็อตจิ : มันเหมือนแมวน้ำอุ๋งอุ๋งมันนอนเหมือนกันเนอะ
คุณเทวัน (วิทยากร) : เดี๋ยวต้องให้ทางเทยเที่ยวไทยตั้งชื่อหินให้เราสักก้อนนะครับ ว่าอันไหนโดนใจที่สุด
เจนนี่ : มั่นใจแล้วใช่มั้ยคะ
คุณเทวัน (วิทยากร): ใช่ครับ
ก็อตจิ : งั้นหนูเริ่มให้เลย อันนี้นะคะ หินอันนี้นะคะ ลักษณะมีโค้ง ๆ นะคะ ดูว่าเหมือนจะเป็นตัวอักษรได้สมันก่อนนะคะ หนูเลยตั้งชื่อหินนี้ว่า **หินบี** ค่ะ
กอล์ฟ/เจนนี่ : (หัวเราะ)
คุณเทวัน (วิทยากร) : หินบีเหรอ อันนี้หนอนทะเลนะครับเนี่ย
เจนนี่ : ไหนคะ
คุณเทวัน (วิทยากร) : หนอนทะเล

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 348 : สระบุรี)

บทสนทนาในข้างต้นเป็นการบรรยายลักษณะของหินที่มีลักษณะคดโค้งเหมือนตัวอักษรภาษาอังกฤษ ผู้ดำเนินรายการมีการยกตัวอักษรภาษาอังกฤษ ตัว“บี” มาเป็นตัวอย่าง เมื่อมารวมกับคำว่า “หิน” จะเป็นคำว่า **“หินบี”** ด้วยความสามารถของผู้ดำเนินรายงานที่มีปฏิภาณไหวพริบที่คล่องแคล่วในการสร้างคำพร้อมมีการใช้ท่าทางประกอบเป็นท่าบิน จึงทำให้ผู้ชมทราบถึงเจตนาของผู้ดำเนินรายการว่าผู้ดำเนินรายการไม่ได้ต้องการจะสื่อว่า หมายถึงคำว่า “หินบี” จริง ๆ แต่หมายความถึงอีกคำที่ผวนกลับซึ่งคำนั้นเป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเพศ บทสนทนาในข้างต้นสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่า การสร้างคำดังกล่าวพร้อมท่าทางประกอบของผู้ดำเนินรายการเป็นการสร้างความขบขันให้แก่ผู้ชม

จากสถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำผวน ของ คำว่า “หินบี” เมื่อผวนคำแล้วทำให้มีความหมายเกี่ยวกับเพศ

4. การใช้คำภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาย่อยที่ใช้พูดกันในท้องถิ่นต่าง ๆที่เกิดจากการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆอาจจะแตกต่างไปจากมาตรฐาน หรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศใช้กัน อาจจะแตกต่างจากภาษาในท้องถิ่นอื่นทั้งทางด้านเสียง คำ และการใช้คำ ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะทั้งถ้อยคำและสำเนียง ภาษาถิ่นจะแสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย ภาษาถิ่นทุกภาษาเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนงของท้องถิ่น ในรายการเทยเที่ยวไทย พบการใช้ภาษาถิ่นเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ดังตัวอย่าง

<u>ตัวอย่างที่ 6</u>

ก็อตจิ : ร้านนี้อยากถ่ายรูป
ป้าเป็ด : ถ่ายรูปจิ๊มค่ะ
ก็อตจิ : ถ่ายรูปจิ๊มอะหยัง
แม่ค้า : **ถ่ายรูปจิ๊มเจ้า** ขอถ่ายรูปหน่อย
ก็อตจิ : ถ่ายรูปจิ๊มเจ้า ห้ะ คนเหนือ คนเหนืออู้จะอี้จะอั้น ถ่ายรูปยังไงนะเจ้า
แม่ค้า : ถ่ายรูปจิ๊มเจ้า

ก็อตจิ : อ้ายยย...ถ่ายบ่ได้เจ้า บ่มีรูปจิ๊มเจ้า มีแต่รูป(ผี)เจ้า พูดหยาบ ๆ เลยเจ้า รูป_วยเจ้า

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 351 : พะเยา)

บทสนทนาในข้างต้นแม่ค้านั้นต้องการขอถ่ายรูปกับผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 พร้อมกับพูดด้วยภาษาไทยถิ่นเหนือว่า **“ถ่ายรูปจิ๊มเจ้า”** ซึ่งคำว่า **“จิ๊ม”** ในภาษาถิ่นเหนือหมายถึง หน่อย ด้วยความที่ผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 ไม่มีความรู้ในภาษาถิ่นเหนือ จึงทำให้ไม่เข้าใจในภาษาถิ่นเหนือที่แม่ค้านั้นสื่อสารนั้น หมายความว่าอะไร ประกอบกับคำว่า “จิ๊ม” ในภาษาไทยถิ่นเหนือนั้นออกเสียงคล้ายกับอวัยวะเพศของผู้หญิงในภาษาไทยถิ่นภาคกลาง จึงทำให้ผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 เกิดความเข้าใจผิดคิดว่าแม่ค้าคนนั้นต้องการจะรูปอวัยวะเพศของตน ผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 จึงบอกกลับไปว่าถ่ายไม่ได้ เพราะตนนั้นไม่มี การสนทนาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่าความไม่รู้ทางภาษาไทยถิ่นของผู้ดำเนินรายการคนที่ 1 ทำให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ถิ่นเหนือนั้นผิด จึงทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ดำเนินรายการและแม่ค้าคนดังกล่าวนั้นคลาดเคลื่อน

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การใช้ภาษาถิ่นเหนือ และคำที่ใช้สื่อสารนั้นการออกเสียงคล้ายกับเรื่องเพศ ซึ่งสถานการณ์ความเข้าใจผิดดังกล่าวสร้างความตลกขบขันให้กับผู้ชมและคู่สนทนาเป็นอย่างมาก

5. การใช้คำสองแง่สองง่าม หมายถึง คำที่มีความหมายตีได้เป็น ๒ นัย ทั้งความหมายธรรมดาและความหมายที่ส่อไปในทางหยาบโลน มักใช้ในปริศนาคำทาย โดยในรายการ “เทยเที่ยวไทย” มีการใช้คำกำกวมเพื่อเลี่ยงการกล่าวคำหยาบโลนอย่างตรงไปตรงมา การกล่าวเลี่ยงดังกล่าวช่วยให้ผู้ชมรู้สึกผ่อนคลายจึงเกิดเป็นอารมณ์ขันขึ้น

คำสองแง่สองง่าม มีความหมายแตกต่างกัน คำผวน คือ การใช้คำสองแง่สองง่ามนั้น หมายถึงการใช้คำกำกวมเพื่อเลี่ยงการกล่าวคำหยาบโลนอย่างตรงไปตรงมา มีความหมายแฝง ทำให้คำส่วนใหญ่มักจะต้องตีความหมายก่อนเสมอ ส่วนคำผวนจะเป็นการนำคำมากลับคำ เป็นกลวิธีทางภาษาอย่างหนึ่งในการสลับออกเสียงพยัญชนะกับเสียงสระ และเมื่อนำคำนั้น ๆ มาผวนกลับก็จะมีความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยคำดังกล่าวเป็นคำที่มีความหมายแบบตรงตัว ไม่ต้องต้องตีความหมายของคำ ๆ นั้น เพราะไม่มีความหมายแฝง

<u>ตัวอย่างที่ 7</u>

เจนนี่ : คำถามมีอยู่ว่า
ก็อตจิ : แปปนึง ตอนนี้ปอยอะไม่ได้สนใจอะไรแล้ว ไม่ได้อธิบายอะไรด้วย มองในภาพว่ามีอะไรบ้าง พี่เจนนี่ลองหาคำถามให้กับน้องปอยสิคะ
เจนนี่ : มาค่ะ น้องชายที่อยู่ในภาพนี้ มีขนาดกี่นิ้วคะ
กอล์ฟ : ไม่ได้ ไม่ได้
ก็อตจิ : ไม่ได้
เจนนี่ : **สองนิ้ว** ก็เฉลยอยู่
เจนนี่ : คำถามใช้ไม่ได้แล้วเนี่ย

(เทยเที่ยวไทย, ตอนที่ 346 : ชัยนาท)

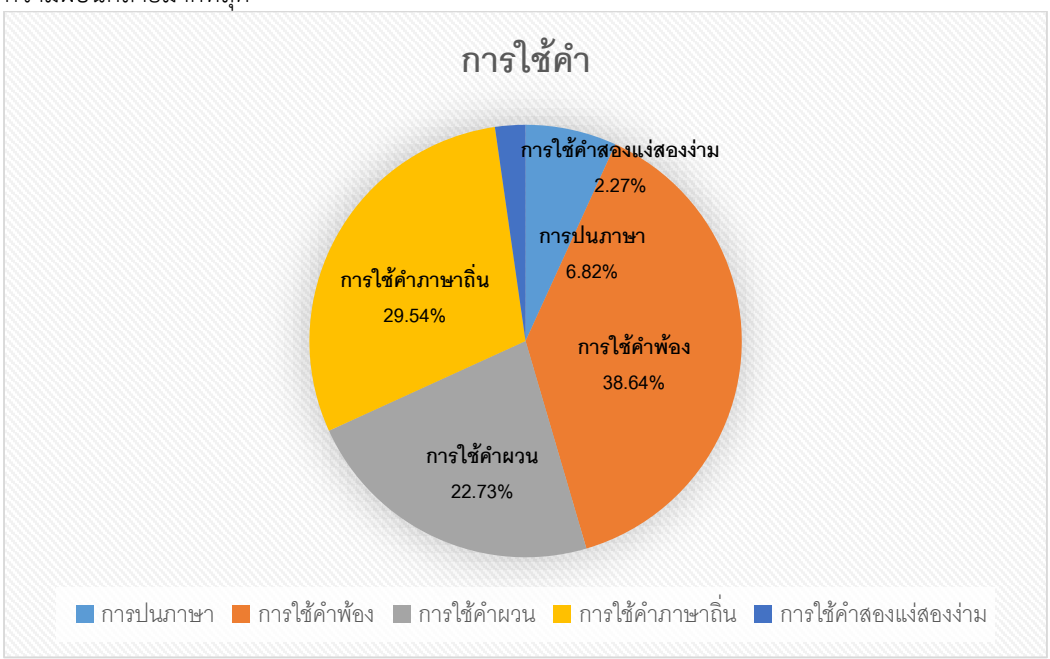
บทสนทนาในข้างต้นผู้ดำเนินรายการมีการตั้งคำถามโดยใช้คำว่า **“สองนิ้ว”** และไม่มีการชี้เจาะจงถึงเด็กที่อยู่ในภาพ เพื่อให้แขกรับเชิญนั้นคิดได้หลายประเด็น และในภาพนั้นเป็นภาพการละเล่นของเด็กไทยและ

กำลังกระโดดน้ำเล่นในคลอง เมื่อแขกรับเชิญตอบคำถามมาผู้ดำเนินรายการจึงเฉลยคำตอบที่ถูกต้องโดยการชี้ไปที่เด็กที่ชูนิ้วสองนิ้วไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินรายการตั้งใจตั้งคำถามให้ดูสองแง่สองง่ามและหลีกเลี่ยงการใช้คำที่เกี่ยวกับเพศ สอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายที่ว่าผู้ดำเนินรายการได้เลือกใช้คำสองแง่สองง่าม เพื่อให้ผู้ชมและผู้ร่วมรายการนั้นได้คิดตามและคิดได้หลายประเด็นและคำดังกล่าวทำให้คนคิดว่าสื่อถึงเรื่องเพศ และการกล่าวถึงถือเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อผ่อนคลายจากความตึงเครียด

สถานการณ์ดังกล่าวพบการใช้กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน 2 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำสองแง่สองง่ามและการสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในการสร้างสถานการณ์เพื่อสร้างอารมณ์ขัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กลวิธีการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน หมายถึง การดัดแปลงหรือปรับเปลี่ยนคำของผู้ดำเนินรายการที่จะสื่อไปยังผู้ชม เพื่อให้เกิดอารมณ์ขันหรือสนุกสนานคล้อยตามสารหรือสาระข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการแสดงออกมา ซึ่งคำถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาษาและเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารมายังผู้รับสาร ผู้ส่งสารแต่ละคนจะมีเทคนิคและความสามารถในการใช้คำเพื่อสื่อให้ผู้รับสารได้รับสารได้ตามความต้องการของตนเองแตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้ส่งสารจำเป็นที่จะต้องใช้กลวิธีด้านการใช้คำ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจตรงตามความต้องการของผู้ส่งสาร เพราะการใช้คำนอกจากจะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่เขียนแล้วยังช่วยเพิ่มอรรถรสในการรับสารนั้นมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการสร้างเนื้อหาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในรายการ “เทยเที่ยวไทย” จำนวน 13 ตอน ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลกลวิธีการสร้างอารมณ์ขันด้านการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขันได้ทั้งหมด จำนวน 44 ครั้ง สามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) การปนภาษาพบ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.82, 2) การใช้คำพ้อง พบ 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.64, 3) การใช้คำผวน พบ 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.73, 4) การใช้คำภาษาถิ่น พบ 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.54 และ 5) การใช้คำสองแง่สองง่าม พบ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.27 ซึ่งกลวิธีที่พบมากที่สุดในด้านการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน คือการใช้คำพ้อง และกลวิธีดังกล่าวยังสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลายมากที่สุด

1) การปนภาษา
พบกลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน จำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.82
2) การใช้คำพ้อง
พบกลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.64
3) การใช้คำผวน
พบกลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.73
4) การใช้คำภาษาถิ่น
พบกลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.54
5) การใช้คำสองแง่สองง่าม
พบกลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.27

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาในข้างต้นผู้ดำเนินรายการได้นำเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวไม่ว่าจะเป็นเรื่องในครอบครัว เรื่องระหว่างมิตรสหาย เรื่องศิลปวัฒนธรรม เรื่องในสังคมที่ทุกคนมีประสบการณ์ร่วมในชีวิตประจำวัน เรื่องการแต่งกาย รวมถึงกิริยาท่าทาง ที่ถือเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความคิดผ่านทางการใช้ภาษา ตลอดจนกลวิธีในการสร้างคำในแต่ละสร้างสถานการณ์ เพื่อให้บทสนทนานั้นเกิดเป็นอารณ์ขันขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลาย ดังที่กาญจนา เจริญเกียรติบวร (2548: 14) อธิบายไว้ว่า ความผ่อนคลายเกิดขึ้นจากการที่ผู้ชมได้ปลดปล่อยความรู้สึกกดดันบางอย่างจากปัญหาและข้อต้องห้ามต่าง ๆ ทางสังคม เมื่อผู้ชมได้ยินได้ฟังเรื่องราวเหล่านั้น จึงรู้สึกเหมือนได้ระบายความกดดันออกมาในรูปของเสียงหัวเราะ การมีอารมณ์ขันจะช่วยทำให้คนมีอารมณ์ดี และสุขภาพจิตที่ดี ที่จะนำมาช่วยเยียวยาจิตใจให้สดชื่นแจ่มใส ก่อให้เกิดกำลังใจที่จะใช้สติปัญญาในการคลี่คลายปัญหาหรือแก้ไขสถานการณ์ให้ทุเลาเบาบางลงไปได้ อารมณ์ขันจึงจัดเป็น “ตัวช่วย” ตัวสำคัญในชีวิตมนุษย์ นอกจากนี้อารมณ์ขันยังสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางความคิดทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ตลอดจนเหตุการณ์ทางสังคมที่ผู้พูดได้กล่าวถึง

นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับคำอธิบายของรุ่งอรุณ ฉัตรวิฒเนศ (2553: 1) ที่ระบุว่า การนำเอาเหตุการณ์ทุกประเภทในชีวิตมาล้อเลียนถือเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความตลก และ “เรื่องตลกเกิดขึ้นจากการเล่นกับความหมายที่มีแบบแผนอยู่แล้ว และความหมายในลักษณะแหวกจากกรอบที่วางไว้ ทำให้เรื่องที่เสนอผิดจากความหมายทั่วไป ทำให้เรื่องเครียดกลับกลายเป็นเรื่องขำขันและเป็นที่มาของมุกตลก (Gags) ประเภทต่าง ๆ ดังที่ Sigmund Freud นักจิตวิเคราะห์ชาวออสเตรเลียเชื่อว่า การหัวเราะเป็นกลไกในการผ่อนคลายความเครียด และสร้างความพึงพอใจในระดับจิตสำนึก การวิเคราะห์ของฟรอยด์เรื่องขำขันเป็นสิ่งเร้าและการหัวเราะเกิดขึ้นจากการฟังเรื่องที่ตลกขบขันนั่นคือ การระบายความกดดันและความรู้สึกก้าวร้าวต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในส่วนลึกออกมา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอารมณ์ขันในรายการเทยเที่ยวไทย ผู้ศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจและควรศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. ศึกษาการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาในการสร้างอารมณ์ขัน ในรายการเทยเที่ยวไทย
2. ศึกษาอารมณ์ขันในรายการโทรทัศน์ ประเภทอื่น ๆ
3. ศึกษาข้อความจาก “ข้อคิดจากสี่เทย” ในรายการเทยเที่ยวไทย

เอกสารอ้างอิง

กระดานสุขภาพ. (2549, 22 มกราคม). **หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.** หน้า 6.

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2537). อารมณ์ขันในการสอน. **พัฒนาเทคนิคศึกษา**, 6(12): 3-7.

กาญจนา เจริญเกียรติบวร. (2548). **การวิเคราะห์วาทกรรม เรื่อง ตลกภาษาไทย.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภัสสรณ์ นาคแก้ว. (2556). **การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทย: กรณีศึกษารายการเทยเที่ยวไทย.** ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปวริศ มินา. (2561). กลวิธีการสร้างสรรค์ความตลกในรายการโทรทัศน์ไทย. **วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 11(3): 2301-2302.

รุ่งอรุณ ฉัตรวิฒเนศ. (2553). **ศักยภาพของมุขตลกและอารมณ์ขันในรายการโทรทัศน์.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรพร อินทเชื้อ. (2526). **วิเคราะห์อารมณ์ขันเชิงเสียดสีในงานประพันธ์ประเภท Fiction ของ เอเลน ซิลลิโท.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิลาศ มณีวัต. (2516). **สายลมแสงแดด.** กรุงเทพฯ: ก้าวหน้า.

สุพัตรา สุภาพ (2518). **สังคมและวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพาณิช.

แสงสุรีย์ สำอางกูล. (2531). **จิตวิทยาภาษา.** เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อมรา ประเสริฐสินธุ์. (2548). **ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อันธิยา หล่อเรืองศิลป์. (2549). **การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในละครตลกสถานการณ์เรื่องบางรักซอย 9.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2536). **อารมณ์ขันในสื่อมวลชน.** กรุงเทพฯ: โครงการหนังสือชุดวิจัยและพัฒนานิเทศศาสตร์.